

Entre els assabentats durà poc la felicitat. Pasteur il·luminat, tenia a la mà la teiera que havia de fer volar el castell de cartes del naturalisme científic, era la prova de la inexistència de la *generació espontània*, completa, definitiva, irrefutable com totes les grans veritats científiques; tot l'edifici de Haeckel i les cèl·lules del laboratori de Huxley quedaren al camp de les joguines pseudo-científiques, per recordar l'entronitzament omnipotent del naturalisme i la seva caiguda còmica. Això evità que no arribés a casa nostra la propaganda de la lliga Monista i que els adeptes es poguessin comptar amb els dits.

Les causes de la inapetència filosòfica dels metges

La crisi que la desillusió provocà al camp mèdic dura encara. Són escassos els assabentats del moviment filosòfic; passaren del pedantisme enciclopedista al naturalisme; l'engany de les promences d'aquest els allunyà i els féu rebutjar el conreu de la filosofia; la *inapetència filosòfica* dels metges d'ara té aquest justificant.

Al propi temps que això s'esdevenia, doctrines simultànies, filles llunyanes del Kantisme, vivien frondosament en el nostre país. Una estranya i estraforària importació a Espanya de l'ideari de Krause durà fins fa poc. Frederic Krause, de quasi nulla influència en el moviment filosòfic del seu país, fou, sobretot a la capital d'Espanya, la bandera i la direcció suprasensible de tota una generació, en la qual hi havia uns quants que el comprenien i predicaven i un número molt més gros que cauria dintre del *pedantisme snob* de la classificació de Carreras i Artau.

S'han de fer salvetats. Mata, home de vasta cultura positivista i més aviat hegelianista, a qui el positivisme guià en les seves investigacions plenes del bon sentit hipocràtic, i Letamendi, amic i admirador de Llorenç, que amb un bon nombre de metges, gens menyspreable, trobaren en la filosofia del sentit comú la seva posició filosòfica i que miraren des de les vores el triomf teatral de Haeckel. Letamendi, en el fons, és un cartesà; sigui com vulgui, és un pensador selecte, tot i que el seu intent de reduir a la matemàtica les lleis de la Biologia és igual i igualment eixorc que l'intent de Descartes dos segles abans.

* * *

Vir probus

I som on érem. Les condicions del metge per fer filosofia segueixen essent perfectes, *vir probus discendi peritus*. L'apetència filosòfica dels metges ha passat per diferents etapes. Quantes voltes els corrents filosòfics o les orientacions experimentals han bandejat el seny hipocràtic han perdut estèrilment el temps fins que s'ha retrobat altra vegada el bon camí obert per les escoles gregues de medicina. I què és, doncs, el bon seny hipocràtic? Fill del diàleg socràtic, és l'observació clara, senzilla i depurada dels fets clínics sospesats pel diàleg clínic.

Potser, doncs, la filosofia del sentit comú, que fou la dels homes millors que a Catalunya conreen la filosofia, la centúria passada, hauria d'ésser l'escola filosòfica per als metges amb apetències filosòfiques. No hi fa res que, posat al terreny experimental, li serveixi encara la lògica rigorosa positivista; el moviment que vivim ara en l'ambient mèdic de tot el món és el de la indiferència filosòfica que podria simbolitzar-se per la *boutade* d'un dels més celebrats mestres de la nostra Universitat; la filosofia és un caixó on hi havia tot el saber humà encaixonat; cada u ha anat estirant la ciència feta o embrionària i, en principi, no li queda més que el caixó.

L'ambient actual

Això demostra l'ambient actual en el nostre moviment mèdic, ben viu, ben orientat al camp fructífer de l'observació hipocràtica i de la comprovació experimental. Són escassos i es podrien comptar amb els dits els metges que saben de l'existència de les escoles filosòfiques noves i que no ignoren la posició actual dels problemes metafísics.

La joventut universitària

I, malgrat tot això, l'estudiant de Medicina, en entrar per primera vegada a la sala de dissecció, no pot deixar de plantejar-se el problema de la mort i el del més enllà. L'amagar el cap sota l'ala pot ésser una postura còmoda, però no és res que es pugui afrontar amb el cap alt.

Cal assabentar la nostra joventut universitària, i àdhuc fins els metges envellits en el quadro rígid del comptisme, que en el cor de l'Alemanya el neokantisme és en franca desaparició i que el